

RADA VYSOKÝCH ŠKÔL
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Spoločné vyhlásenie Rady vysokých škôl a Študentskej rady vysokých škôl k ustanoveniam, ktoré boli včlenené bez konzultácie s orgánmi reprezentácie vysokých škôl či odbornou verejnosťou do zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách zo dňa 13. mája 2019.

Pôvodný návrh zákona predložený do NR SR obsahoval ustanovenia o možnosti vysokých škôl spájať sa a vytvárať konzorciá a bol riadne predložený do medzirezortného pripomienkového konania. Tento zákon smerujúci ku skvalitneniu vysokého školstva vytváraním platformy pre čiastočnú integráciu vysokých škôl vítame. V priebehu legislatívneho procesu sa do pôvodného návrhu významne zasiahlo a školský výbor prijal štyri, s pôvodným návrhom nesúvisiace, pozmeňujúce návrhy, a to bez akejkoľvek diskusie k nim. Týmto, už parlamentom prijatými a prezidentom podpísanými, novinkami sa zo zákona o vysokých školách odstránili ustanovenia obmedzujúce výkon funkcie rektora, prorektora, dekana a prodekana verejnej vysokej školy na najviac dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia. Toto obmedzenie vrátil ešte pôvodný zákon o vysokých školách z roku 1990 ako prvok demokratizácie vysokoškolského prostredia. Od 1. júla 2019 bude môcť tá istá osoba kandidovať na funkciu rektora alebo dekana opakovane bez akéhokoľvek obmedzenia, čo vyvoláva obavy RVŠ a ŠRVŠ, najmä vzhľadom na fakt, že táto zmena vychádza z iniciatívy niektorých rektorov.

RVŠ a ŠRVŠ kategoricky odmietajú tzv. prílepky k novelám zákonov v rámci legislatívneho procesu, ktoré sa myšlienково odlišujú od hlavného účelu novely, a teda menia ustanovenia, ktoré sa pôvodnej novely zákona netýkajú.

Procesné pravidlá NR SR síce umožňujú poslancom podať pozmeňujúci návrh, avšak táto možnosť by sa mala využívať výhradne v súvislosti s účelom predkladanej zmeny. Pozmeňovacie návrhy by sa nemali zneužívať na pretláčanie zmien nesúvisiacich s predkladaným návrhom, rovnako ako sa to stalo v tomto prípade. Týmto postupom bolo znemožnené, aby sa k tejto významnej zmene mohli vyjadriť nielen zo zákona vyplývajúce reprezentácie vysokých škôl, teda RVŠ, ŠRVŠ a dokonca aj Slovenská rektorská konferencia, ale aj odborná a široká verejnosť. O možnosť vyjadriť sa boli ukrátené predovšetkým akademické obce vysokých škôl, ktorých sa zmena priamo dotýka, čím sa uplatnil spôsob rozhodovania "o nás, bez nás".

Okrem procesného hľadiska RVŠ a ŠRVŠ vyjadrujú obavy aj z obsahu včlenených prílepkov.

Akademická samospráva je nástrojom demokratického rozhodovania na univerzitách. Ochrana a budovanie demokratických inštitúcií je jedným z kľúčových predpokladov k budovaniu vyspelej spoločnosti. Nižšia miera participácie, nezáujem a ľahostajnosť, ktorou trpí naša spoločnosť je jav, ktorému musí čeliť práve akademická a spoločenská elita. Našou snahou je motivovať študentov, učiteľov a vedcov k aktívnej participácii na samospráve svojich inštitúcií a k uvedomeniu si váhy ich hlasu. Vypelú demokratickú spoločnosť treba budovať, tá nevzniká samotnou existenciou demokratických inštitúcií.

Obávame sa, že vzniknutá zmena práve naopak pomáha k vytvoreniu pasívneho prostredia, ktoré motivuje manažment univerzít zamedzeniu obmeny. Treba si uvedomiť, že manažment univerzít má priamy vplyv na ľudí, ktorými je volený. Pracovnoprávne či ekonomické nástroje vytvárajú priestor pre ovplyvnenie zdanlivo nezávislých zástupcov akademickej samosprávy, čo môže viesť k vytvoreniu prostredia, ktoré postráda kritický prístup a zamedzuje prirodzenú motiváciu vychovávať nových lídrov s názorovou diverzitou.

Spôsob, akým zmena prebehla nás v našich obavách len utvrdzuje.

RVŠ a ŠRVŠ preto vyzývajú k budovaniu vyspelej akademickej a zastupiteľskej kultúry. Takej, kde bude o pozície zdravá súťaž. Vo vysokoškolskom prostredí je mnoho šikovných mladých ľudí, ktorí sú často obmedzovaní v kariérnom rozvoji. Vyzývame preto vedenia aj akademickej samosprávy, aby sme sa spoločne zamerali na výchovu a motiváciu mladých perspektívnych ľudí s novými nápadi. Potenciál obmeny je totiž to, čo naše vysoké školy potrebujú. Apelujeme na otvorenejší prístup k manažérskym pozíciám a k budovaniu prostredia, ktoré je schopné aj ochotné vyprodukovať vhodných kvalitných a pripravených nástupcov pre potrebnú obmenu.

V Bratislave, dňa 30. mája 2019.

doc. RNDr. Martin Putala, PhD.
predseda Rady vysokých škôl

Mgr. art. Bálint Lovász
predseda Študentskej rady vysokých škôl